

Голові спеціалізованої вченої ради Д 17.127.03
у Класичному приватному університеті
доктору наук державного управління, професору
Огаренку Віктору Миколайовичу

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата наук з державного управління
Федорової Ніни Олегівни
на дисертацію Свет Маргарити Юріївни
«Державне регулювання медичного страхування в Україні»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного
управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного
управління

Актуальність теми дослідження.

Здоров'я нації є безумовною цінністю українського суспільства, а забезпечення його належного рівня є метою державного управління.

В Україні наявні суттєві проблеми як у сфері охорони здоров'я, так і в системі її державного регулювання. Зокрема, спостерігається низька результативність механізмів фінансового захисту громадян у разі захворювання; незадовільна якість медичної допомоги; відсутність задоволення потреб громадян у медичній допомозі в необхідних обсягах. Обмеження фінансових можливостей держави при наростанні бюджетного дефіциту, викликане загальним спадом виробництва, пандемією, дією несприятливих зовнішніх і внутрішніх факторів, унеможливило забезпечення необхідного рівня витрат на цю галузь лише за рахунок державних коштів. Пошук шляхів додання основних проблем у цій галузі, зокрема браку фінансових ресурсів і незадовільної якості медичного забезпечення населення, вимагають запровадження нового підходу, що базується на страхуванні здоров'я людей.

Світовий досвід переконує, що ефективність використання коштів у страхових системах значно вища, ніж при бюджетній системі їхнього

розподілу, що позначається на характері лікування та якості обслуговування пацієнта.

Незважаючи на теоретичну та практичну цінність накопичених наукових знань, існує потреба подальшого аналізу поточного стану й тенденцій розвитку ринку медичного страхування в Україні, пошуку шляхів вирішення наявних проблем та узгодження державної політики, спрямованої на розробку єдиної стратегії щодо впровадження системи медичного страхування в Україні, що підтверджує актуальність теми дисертаційного дослідження Свет М.Ю.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна.

Достовірність висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечена знанням і творчим використанням наукової методології, застосуванням сучасних методів проведення досліджень; опрацюванням значного масиву наукових джерел інформації.

Ознайомлення зі змістом дисертації та автореферату дає підстави стверджувати, що висновки і рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, містять наукову новизну. Не можу собі дозволити не відзначити, що деякі ідеї та положення, що належать автору відгуку, відображені та розвинені Свет М.Ю. у дисертаційному дослідженні та авторефераті.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробленні підходів до вирішення завдань, що пов'язані з розвитком медичного страхування, і визначенні перспектив упровадження страхової медицини в Україні. Основні результати, які мають елементи новизни, полягають у тому, що:

уперше:

– обґрунтовано підхід до фінансування системи охорони здоров'я, що буде здійснюватися як державне фінансування, обов'язкове медичне страхування та добровільне медичне страхування й сприятиме наданню своєчасних якісних і доступних медичних послуг населенню й ранній

діагностиці складних захворювань; зокрема, обґрунтовано передумови створення Фонду боротьби з онкологічними захворюваннями та забезпечення його взаємодії з Пенсійним фондом України;

удосконалено:

– ідентифікацію можливостей і загроз розвитку страхової медицини в Україні та розроблено на цій основі пропозиції щодо: посилення інформованості населення про можливості й переваги медичного страхування; індивідуалізації підходу до клієнта; підвищення кваліфікації працівників медичних закладів та органів управління у сфері охорони здоров'я щодо проведення заходів антикризового менеджменту; визначення зв'язку між розміром внесків до фонду обов'язкового медичного страхування та величиною доходів їхніх платників; стимулювання розвитку приватного медичного страхування;

– обґрунтування зміни інституційного механізму державного регулювання медичного страхування в Україні шляхом створення Українського центру медичної стандартизації, якому належатимуть повноваження національного органу стандартизації у сфері охорони здоров'я; Національної агенції медичного страхування, що матиме фінансову компетенцію та компетенцію контролю за якістю надання медичних послуг;

– пропозиції щодо врахування стратегії Уряду, Міністерства охорони здоров'я України та європейського досвіду при розв'язанні проблем у галузі медичного страхування в Україні, зокрема щодо розроблення прогресивної системи ставок внесків до Фонду обов'язкового медичного страхування, яка буде відображати зв'язок між розміром внесків і розміром доходів платників внесків, визначення їхньої нижньої межі для соціально вразливих категорій громадян та тих осіб, які користуються можливістю виділення субсидій і дотацій із державного бюджету;

набули подальшого розвитку:

– понятійно-термінологічний апарат державного регулювання медичного страхування в Україні, а саме: розкриття сутності понять «державне

регулювання медичного страхування» і «механізм державного регулювання медичного страхування»;

– обґрунтування напрямів вдосконалення державного управління у сфері охорони здоров'я, зокрема розвиток державно-приватного партнерства, що передбачає визначення сфери охорони здоров'я пріоритетною сферою інвестування; оновлення нормативно-правової бази з питань державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я; підвищення інституційної спроможності органів державної влади й органів місцевого самоврядування щодо використання сучасних механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я тощо;

– обґрунтування пропозиції щодо обмеження віку обов'язкового медичного страхування громадян (від 18 до 50 років).

Практичне значення результатів дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні теоретичні положення дисертаційного дослідження обґрунтовано та доведено до рівня конкретних пропозицій, які можуть бути враховані органами державного управління, науковими, освітніми та фінансовими установами. Окремі результати дослідження використали такі структури:

– Комунальна установа «Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики» Запорізької обласної ради – враховано рекомендації щодо перспектив впровадження та розвитку страхової медицини в аспекті боротьби з онкологічною захворюваністю в Україні при розробці Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2020 р. (довідка про впровадження від 03.07.2018 № 316/1);

– ПАТ «Страхова компанія “PZU Україна”» (довідка про впровадження № 20/58 від 22.05.2018) і ПАТ «Страхова компанія “Провідна”» (довідка про впровадження № 1/60 від 22.05.2018) – враховано рекомендації щодо розв'язання проблемних питань, пов'язаних з впровадженням медичного страхування в Україні;

– Сумський державний університет, кафедра управління – використано матеріали стосовно державного управління системою охорони здоров'я України й упровадження медичного страхування при формуванні заходів протидії високим показникам смертності від онкологічних і критичних захворювань в Україні; а також при підготовці навчально-методичних матеріалів, зокрема з дисципліни «Публічні фінанси і фінансовий менеджмент» (довідка про впровадження від 23.05.2018);

– Класичний приватний університет – при викладанні дисциплін «Державне управління», «Державне та регіональне управління» (довідка від 09.09.2020 № 52).

Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях.

Результати дисертаційного дослідження повною мірою висвітлено здобувачем у 14 опублікованих наукових працях, серед них – 5 статей у вітчизняних наукових фахових виданнях, 2 статті в зарубіжних наукових виданнях, 7 тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Оцінка ідентичності змісту автореферату і основних положень дисертації.

Аналіз дисертаційної роботи та автореферату дає підстави зробити висновок щодо ідентичності автореферату та основних положень дисертації.

Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий. Стиль написання дисертаційної роботи науковий. Наведені в авторефераті наукові положення, висновки та рекомендації в повному обсязі розкрито та обґрунтовано в тексті дисертації.

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи.

Оцінюючи дисертаційне дослідження Свет Маргарити Юріївни в цілому позитивно, можна вказати на певні дискусійні положення та висловити деякі зауваження і пропозиції:

1. Характеризуючи механізм державного регулювання медичного страхування, дисертант визначає такі його компоненти, як нормативно-правовий, організаційний, економічний, мотиваційний. Водночас, цей перелік слід було б доповнити та розкрити такі складові механізму державного регулювання медичного страхування, як інформаційно-комунікативні та фінансові. Тим більше, що серед пропозицій автора, які вона виносить у другий розділ дисертаційного дослідження, є такі, як «посилення інформованості населення про можливості й переваги медичного страхування».
2. У дисертаційному дослідженні визначено, що стратегія управління витратами в медичній сфері та стимулювання населення до догляду за власним здоров'ям і профілактики захворювань є найбільш дієвою стратегією державного управління, що забезпечить раціональне та ефективне використання обмежених бюджетних коштів на сферу охорони здоров'я. Водночас, автору слід було уточнити, як саме впровадження медичного страхування в Україні сприятиме боротьбі з неефективним використанням коштів у галузі охорони здоров'я в Україні.
3. При внесенні рекомендацій щодо створення в Україні Українського центру медичної стандартизації та Національної агенції медичного страхування слід було б деталізувати, як мають фінансуватися ці структури; який вони матимуть статус; які функції, завдання вони мають виконувати; яким чином мають бути розмежовані завдання, що вони виконуватимуть, із завданнями, які покладаються на Міністерство охорони здоров'я України.
4. М.Ю. Свет у дисертаційному дослідженні постійно підкреслює

необхідність підвищення якості медичних послуг та конкурентоспроможності лікувальних закладів. Водночас, слід конкретизувати, які критерії оцінки якості медичних послуг необхідно застосовувати; які показники конкурентоспроможності медичних закладів доцільно впровадити в практику державного регулювання сфери охорони здоров'я; якими показниками оцінити діяльність цих закладів щодо впровадження системи медичного страхування.

5. Автором дисертаційного дослідження проаналізовано перспективи впровадження страхової медицини як боротьби з онкологічною захворюваністю в Україні. Разом з тим, бажано було б надати розрахунки вартості діагностичних досліджень новоутворень різноманітної локалізації. Також варто розглянути питання подальшого розвитку надання онкологічної допомоги населенню України загалом та Запорізької області зокрема.

Водночас висловлені зауваження багато в чому впливають із складності і багатогранності досліджуваної теми, пропозиції мають рекомендаційний характер і не знижують загальної високої оцінки наукового дослідження, яке в межах визначених автором мети та завдань є цілісним, ґрунтовним, завершеним дослідженням актуальної теоретичної та практичної проблеми державного управління.

Загальний висновок до дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Свет Маргарити Юріївни «Державне регулювання медичного страхування в Україні» є самостійним, оригінальним, завершеним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання щодо державного регулювання впроваджуваної системи медичного страхування в Україні.

Тема дисертації та її зміст загалом відповідає спеціальності 25.00.02 – «Механізми державного управління», за якою дисертацію представлено до захисту.

На підставі вищезазначеного, з огляду на актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків вважаємо, що дисертаційна робота Свет Маргарити Юрїївни «Державне регулювання медичного страхування в Україні» відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567 (зі змінами), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент,

кандидат наук з державного управління,
фахівець відділу інноваційних технологій
в освіті навчально-методичного управління
департаменту організації освітнього процесу
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

Н.О. Федорова

Підпис офіційного опонента засвідчую:

Проректор з навчальної роботи
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
кандидат філософських наук

А.А. Мельниченко